

Ferreries

Núm. 80

Barcelona 30 Novembre 1913

UN PARELL D'AMICHS

FOTOGRAFIA SAGARRA

CARTES A MA FILLOLA

CARTA PRIMERA

La mare educadora. — L'educació comensa en el bressol. — Els llibres. — Principis educatius. — Els hàbits. — Puericultura. — Com deuen estimar-se'ls fills. — La paraula. — Les criatures bilingües.

(Continuació)

A moltes d'aquestes mamàs penso jo que si se'ls preguntés per què han posat criatures al món no sabrien que respondre. Estimen a n'els seus fills — com te diré? — com una deliciosa joguina, es a dir, ab un amor bon xich egoista. Sortosament tu no ets així, ma bona Nuria, tu estimes els teus fills *per ells* y més qu'en la felicitat que poden donarte, penses en la que'ls pots donar tu, entenent que bencriarlos es posarlos en condicions de ser lo més felissos possible, fonamentant així l'educació en la futura felicitat del infant. Aquest es el deure dels pares. L'infant no ha demanat pas venir al món; jo no diré com Nietzsche (*) que li deguin sos pares una reparació per haverlo engendrat, però sí entench qu'aquests tenen el deure de *desenrotllar y disciplinar les forces del infant pel be d'ell mateix y pel de la societat en que ha de viure*.

En ma pròxima lletra revindré sobre aquest concepte de l'educació, y per termenar aquesta, déxam dir quelcom del «vehícol de l'idea», del instrument de que has de vàldret, de la *paraula*.

Recòrdat del sant respecte que per ella tenia'l gran Maragall, qui, en l'elogi que'n feu, aconsellà que la tractessim «com cosa sagrada, inviolable, parlant cadascú ab sant amor la llengua ignoscent del poble en que Deu l'ha posat». Donchs, be: no tots ho entenen així en la nostra terra. Alguns catalans tenen la deria de parlar castellà a n'els seus fills. Un castellà més ò menys de Moncada, com ara's diu, que parlen, creguts de que així se donen y donen a la llur quitxalla un segell de *finura*, y que, naturalment, dexten d'usar, així que, exaltats per un ò altre motiu, desapareix l'afectació en les paraules. A un «*jproul*» autoritari segueix un «*jet ventare una clatellada!*» del pare irat, imponent silenci, que no tenen res de cervantí. Altre tant passa quan les paraules reflexen, per exemple, l'angoixa d'un cor de mare. ¿Creus qu'aquesta puga dirles en altra llengua que la seva? No hi hà cap mare catalana qui tenint un nen malalt no l'hagi petonejat cridantli: *¡Fill meu del meu cor!*... Poch se n'es recordat llavors de parlarli castellà! En aquest moment lo artificiós desapareix, s'abandona la *posa*: es el cor qui parla.

Axò no vol dir que al retornar la normalitat no reprenguin la *posa* y no tornin a *traduhir*, a *vestir* llurs idees ab un trajo emmanllevat, que creuen més *distingit* solzament per qu'es d'un altre color que'l que du el poble.

Si lo que volen es distingirse, fan be, puix

la llur cultura sol esser tan migrada que si no disfressessin la banalitat de llurs idees expressantles en llengua forastera, no'ls restaria més que la qualitat de les robes que duen a sobre per diferenciarlos del poble... Y es més fàcil parlar castellà que adquirir una cultura.

No enganyen a ningú per axò, però, com ells s'ho diuen, acaben per pensarsho, que son *gent fina*.

Y no't creguis, simpàtica Nuria, que'm fas sin dir lo que dich rahons sentimentals, nó. Al fer de pedagog dexo de banda tota idea patriòtica.

Crech que no es convenient que'ls infants aprenguin dues llengües alhora. (Me sembla qu'estaràs convensuda de que malgrat que llurs pares se proposin que'ls menuts aprenguin exclusivament el castellà, no ho conseguen ni ho conseguiran mentres visquin a Catalunya. De fet, donchs, aprenen dos idiomes junts. Qu'ho digui aquest axàm de criatures encostipadisses y bilingües que tenim a Barcelona, com les ha nomenades algú).

«...No hi hà res més funest qu'ensenyar simultàniament dues llengües a qui no'n coneix encara cap; axò dificulta'l desenrotllo de la inteligencia, puix haventse de servir l'infant de dos instruments del pensament distints, com son dos idiomes, en una edat en que'l maneig d'un sol quasi excedeix les seves forces, troba, com a resultat, que li falta de idees lo que ha guanyat d'articulacions verbals.

Jo no sé a quin pedagog de secà se li es acudit dir que una llengua estrangera no's pot aprendre be més qu'en la infantesa. ¿Que més tart potser serà més dificultós adquirirne l'accent? ¿Y què? ¿Per ventura té d'aprendre ab el desitx de dissimular la nacionalitat propia?... ¡Lo que cal es enténdrela y fershi entendre sense preocuparse gayre del accent...»

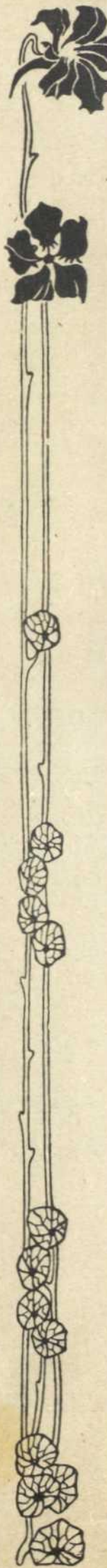
Així s'expressa, no't pensis cap catalanista, ... en Marcel Prevost, en el més pur francès.

Jo estich cert de que molts dels pares de que't parlava rectificarien el seu criteri si sapiguessin axò, no dextant aprendre'l castellà a n'els seus fills fins qu'aquets sapiguessin be'l català, puix si fan lo que fan no es per desafecte a Catalunya, sinó senzillament per ignorancia, per seguir una moda...

... Recòrdat del risch que vas córrer tu, fillola meva, que dus el nom d'aquella hermosa Verge «voltada de soletats» allà a la montanya, però que tots els catalans duem en el cor, tu, catalana de soca arrèl, cantà'l *mea culpa* car havies dit a n'el teu noy gran, avuy Quim... *¡Joaquinito!*

(*) «Així parlava Zarathustra».

(Seguirà).

CONCERTISTES

COM cad'any, en temps de tardor, y en el camp de la música, broten com belles flors, un planter de joves artistes. En poques setmanes, per el Palau de la Música Catalana, per la Sala Granados, per l'Escola Municipal de Música, han desfilat algunes notables concertistes qui totes han fet honor als seus mestres. Els noms de Aurelia Sancristòfol y de Maria C. de Malibran, gayrebé dues nenes encar, son ja els de dues mestres en l'art difícil del violoncel. La senyora Benaiges de Arís y les senyoretes Flora Mora y Anita March, dexeables del

Senyoreta donya Maria Cruz Malibran

ilustre Granados, un cop més han posat al lloch que li correspon al seu mestre.

La enhorabona a uns y altres.

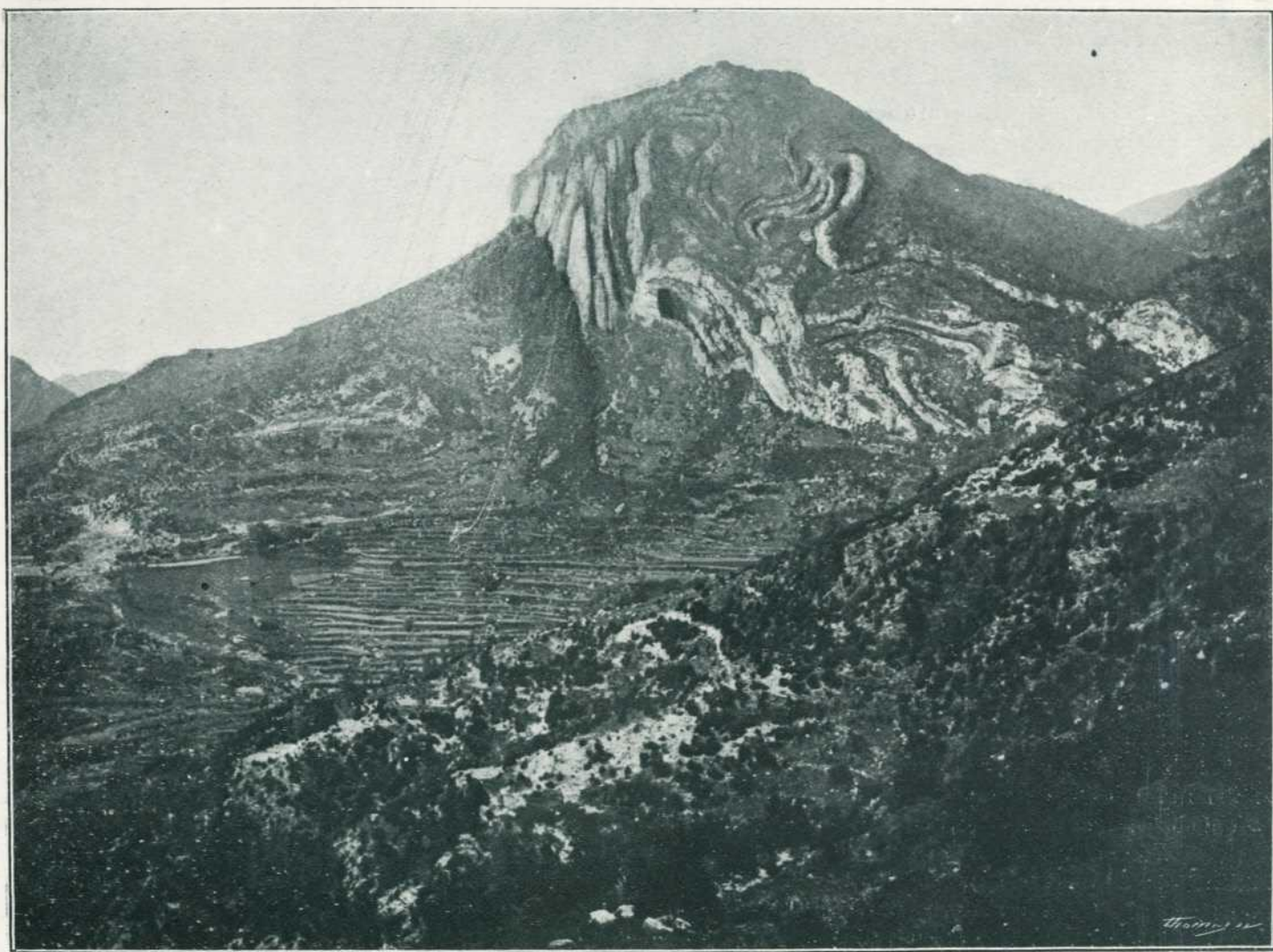

Les concertistes germanes senyoretes Sancristòfol. — (Areñas, f.)

DELS BELLS INDRETS DE CATALUNYA

DEL MEU CARNET D'EXCURSIONS - MONTGRONY

Mont Mansillo. Desde la Collada de Grats

TÉ quelcom de misteriós, de novelesch, de visionari aquest mot. La primera vegada que passant el pont de la Cabreta (carretera de Ribas) me digueren qu'allí hi havia el punt de sortida pel que'l Comte Arnau devallava desde'l forat de Sant Hou en busca d'aventures, ò directament a altres ja preparades, tingui grans desitjos de conèixer el teatre ahont havien tingut lloch el llarch encadenament de fassanyes que tant ha enriquit nostre folklore.

Y un matí esplèndid de primers d'Agost prop passat, descapdellant part dels kilòmetres de carretera que uneix Capdevànol y Pobla de Lillet, arribarem al solitari y isolat poble de Gombreny, punt de descans pels qui fan la travesia del Ripollés al Bergadà y parada

forsosa per pujar al santuari de Montgrony, que, col·locat al bell cim a qui dona nom, sembla l'àliga guardadora d'aquells indrets.

La quieta vila, tributaria per llarch temps dels Mataplanas, se'm presenta enterament igual que deu anys enrera. Soch a la plassa principal, un de quals cantons ocupa la fatxada barroca de l'iglesia parroquial y semblo trobarme en aquella vesprada gelada de Setembre de dos llustres enrera, en que'l carruatge hi feu breu parada, les portes mitx tancades, la curiositat manifestantse arreu y el silenci trencat per la cridoria dels petits, que ab sos jòchs donaven nota de vida al conjunt. No puch dexar de buscar ab la mirada un portal que'm dexà fonda impressió, en aquella casi nit de mon primer viatge del que sortia la veu fresca d'una mare jova,

plena de salut, qu'adormia son fillet de pochs mesos ab cansonetes que les nostres un dia'ns cantaren y al ritme acompassat del bressol, prop la màquina de treball... Nostre carruatge's perdía en la foscor y encara l'eco d'aquella mare arribava a mon ànima per trigar forsa a desvanexers.

Y aquesta mirada retrospectiva'm porta la llarga visió de vilatgers catalans, evocadora de dolces recordances. Generalment, tots els que disfrutaren *de rango* antigament, han quedat tan somorts, tan parats, tan quiets, que no sembla sinó que sentin l'opressió d'un remordiment per no haver sapigut sostenir-lo. Veritat que igual a les fesomies, cada poblet té la seva característica; però tenen tots en conjunt la semblansa del aplanament que dona una lassitut difícil de vèncer.

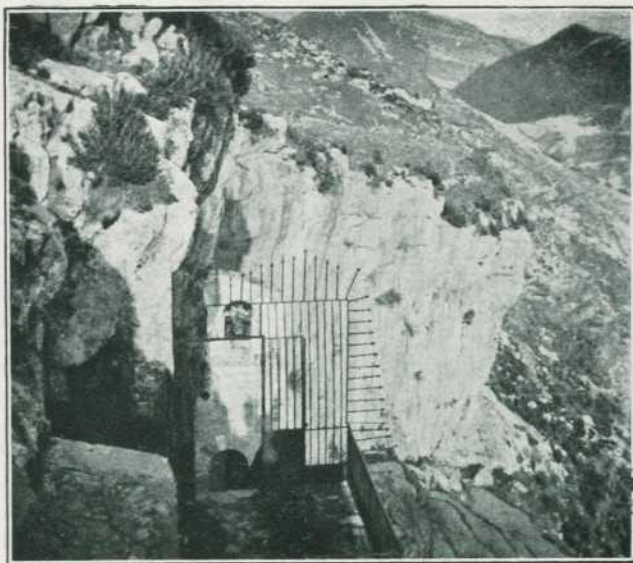
Al comensar la pujada, el paysatge cambia per complert. El color, fins aquí cendrós, uniform, portador de remembrances de terres castellaness, es ara de tons

vius, rialler, rublert de vida. El camí de mata, de fò-nolls, de rosers bosquetans, de lligabosch, ab els punts blanch rosats de les margaridoyes, daurats de les carolines y botonets, blaus de les campanetes, vermell intens de quiscuna rosella tardana, etz., etz., apar confortar l'esperit ingectantli visions falagueres. L'ermita, sempre al front, sembla suavisar la fadiga de l'ascensió y els que conexem la montanya fem ús d'aquella ilusió mentres vaga l'ànima per un horitzó que s'ha engrandit extraordinariament.

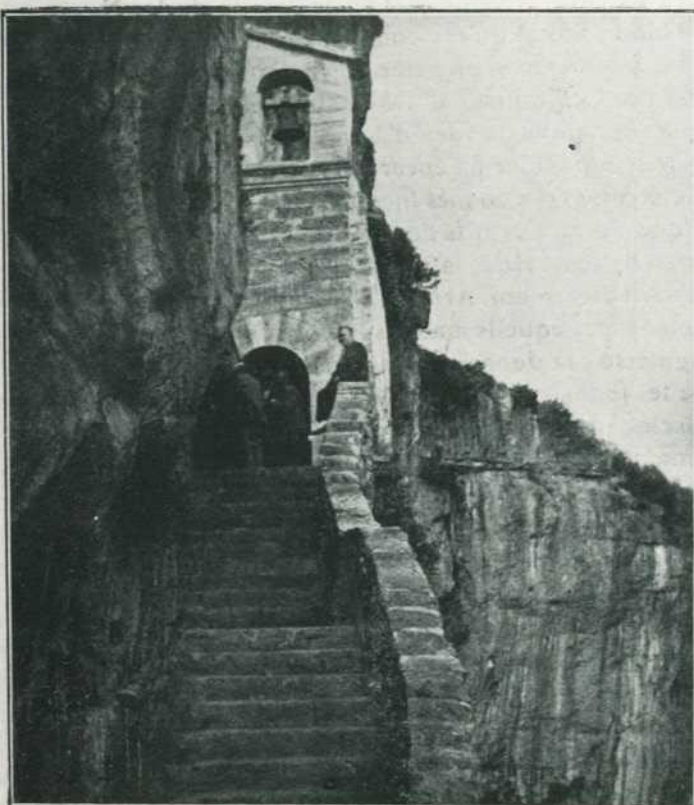
Emperò, tot d'una, el cel que desde mitxdía era de un cendrós uniformat, se converteix en casi negre. Al esser al extrem d'una recolzada de camí, un soroll llunyà anuncia quelcom anormal, que ab rapidesa va

acostantse; la sobtada claror que fa axecar nostres ulls, ens mostra el cüajar del llampech, y... l'aygua comensa a caure damunt nostre sense compassió, unint son murmurí al retruny dels trons.

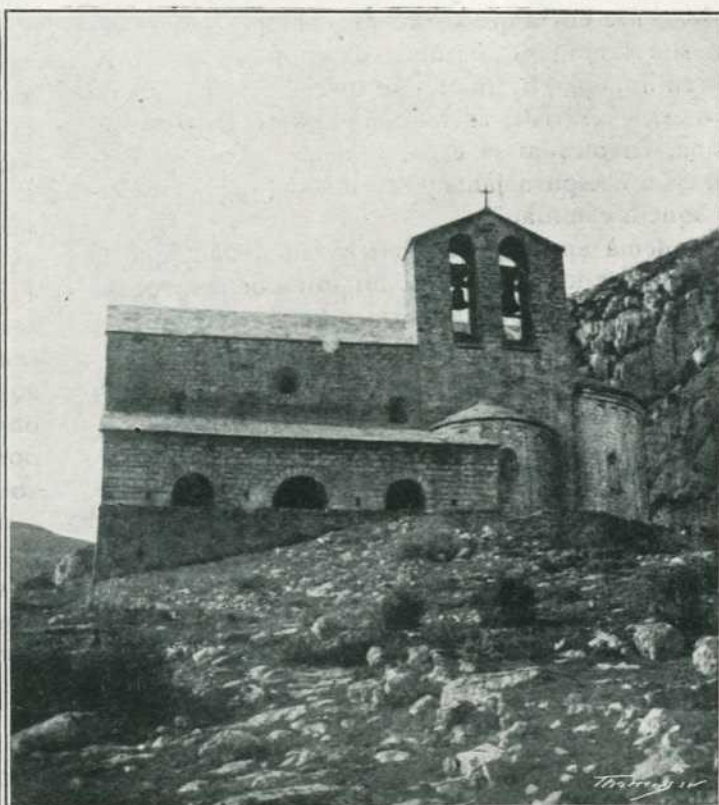
Per sòrt, acabem d'arribar al cim y l'esperansa d'un

Capella del Camí

Escala de la Ermita de Montgrony

Iglesia de Sant Pere

Camí de Montgrony. — La Barriga

prompte refugi fa fixarnos en la sublimitat de la tempesta, allí, a més de 1.300 metres, en plena solitud, voltats per la boyra que cobreix els abims, com si caminessim damunt el mar o pels ayres, tocant al cel. Ni una veu humana, ni una remor de pasturatge... ¿Seria tal volta en vesprades axis, quan el fill del Baró de Mataplana, envoltat sa capa, y la mà ferma en l'espasa, els ulls espurnejants y l'ànima inquieta, atravesava aquells caminals?

L'endemà aparegué tan seré y tan diàfan, que la llarga rollana de l'ermita era un mirador com pochs ne recordo. La balconada oberta al bell mitx d'aquelles afraus, les més verges y més respectades qu'he trobat durant el llarch peregrinatge camperol, es recomanable al excursionista més somniador y més desitjós de trepitjar terra de tradicions. Si una ànima superior hagués concebut un lloch pels necessitats de reconstituents espirituals, al conèixer Montgrony hauria quedat encisat, tot dubtant de la realitat d'un lloch tan escullit.

Damunt el Santuari hi hà l'iglesia de Sant Pere, la primitiva, pulcre model romànic, sobre tot l'absis. Les lloses de son interior, avuy desert, porten a la pensa la llarga professó dels Huchs de Mataplana, des-

de'l que ab Berenguer III anà a la conquesta de Mallorca y el que prengué part en la batalla de les Navas de Tolosa, fins al qu'era consultat pels Abats de la baronía, ja que tots pregaren agenollats damunt elles. En el punt culminant del Mansillo, el repàs de la legenda sugestiona la idea d'aquell personatge en qui la superstició popular ha encarnat lo possible y lo irrealizable, lo natural y lo més inconcebible. Y quan me conten que durant les nits de tempesta, d'allí el fons del avench de Sant Hou, la veu del condemnat comte de Pallars, vulgarment Arnau, clama pietat, repercutint sos clams per aquells macisos, invoco tota la riquesa de imaginació per donarli *forma*, per vèurel cavaller en aquelles fondalades y collades, cimals y planes, vencent obstacles, desafiant avisos y advertencies, sens altra norma que son desitx ni altre regulador que la seva voluntat...

Y tot devallant vers la plana, medito aquella deliciosa frase de Ruskin: Segurament que'l paradís deu esser un paratge d'altas montanyes y de fondalades plenes de vegetació.

JOAQUIMA ROSAL DE ROSALS.

LA FARIGOLA

Anava la Nazarena
voretà'l riu a rentar,
sobre'l cap la cistelleta
y'l picador a la mà.

Al seu pàs les flors s'obrien
y encuriosides, el cap
treyen per sobre les herbes
y la miraven passar.

La Verge renta que renta
la roba del seu Infant.
Mes, ay! hont la dexaria
nèta y polida a secar?

La escorre y després se gira,
les flors acoten el cap;
prou son boniques, mes l'ayre
sols passant les fa trencar.

De sobte, una veu molt prima
y humil se sent mormolar:
«Dexàume aquesta robeta,
que jo la faré axugar.»

Es la pobra farigola
tota grisa entre'l rocàm;
la Mare de Deu s'hi gira
y la comensa a colgar.

Y ella estira ses branquetes
mentre'ls aucells van cantant:
«per sobre la farigola
be's diria que ha nevat.»

Y quan axeca la Verge
la roba del seu Infant
s'axeca una flayre nova
que tot l'ayre va omplenant.

Maria's gira a la planta
tota grisa entre'l rocàm
y li diu, mentres s'entorna
ab lo cistellet al cap:

«Bona y humil farigola
que m'has volgut ajudar;
en paga, exa dolsa flayre
per sempre més guardaràs.»

CANSÓ A LA NINA

Nina meva, tanca'ls ulls
y en lo teu llitet descansa,
que jo t'acotxaré be
per ben guardarte del ayre,
— com me varen fer a mi
quan vaig estar tan malalta. —

Cada hora sens fer remor
el remey vindrà a donarte,
tancaré be'ls finestrans
y després vindrà a sentarme
ran del teu llit, a cantar
baxet com feya la mare.

«No tinguis por
nineta mia
que estan ab tu
per companyia

dos àngels y el bon Jesús,
la dolça Verge Maria
y ta mareta també
que no't deix de nit y dia.»

En'cabat te llevaré
y't duré ben abrigada
a seure vora'l balzó
que'l sol de tebior amara,
— com me varen fer a mi
quan vaig estar tan malalta. —

Després te treuré a passeig,
y quan estiguis cansada,
en mos brassos te duré
omplint de petons les galtes;
mes no te'ls sabré fer pas
com els que'm feya la mare.

ROSER.

Randes per ornamentals sagrats. Treball d'incrustacions fet a màquina. Compost y executat per les Religioses Trinitaries del carrer del Carril, de Sant Gervasi

Srta. Flora Mora

Sra. Benaiges de Aris

L'OBRA DE LA LLAR

Residencia pera estudiantes y Ateneu Femení

PRENENT a la plassa de Catalunya qualsevol dels tramvies que pugen a Sant Gervasi, en menys de sis minuts un hom se troba al carrer de Guillem Tell, d'hont parteix l'estació de la línia de Sarrià.

Als números 8 y 10, davant d'espaiosa plassa, apareix un edifici senyorial ab balconades de pedra esculpturada y una gran tribuna a la esquerra.

Una inscripció catalana en lletres d'or sobre placa de marbre negre'ns diu que hi hem arribat.

En la planta baixa, elevada un parell de metres sobre'l nivell del carrer, se troba, després dels amples vestibuls, l'espaiosa sala de lectura y biblioteca, bellament il·luminada, ab ses estanteries de fustes clares. Un ample divà ocupa un dels costats, en l'altre un antich escriptori de gust català y entorn de la taula, sobre la que's veuen revistes d'interès femení en sis llengües entre flors y fullatges, una elegant cadireria de jonch esmaltat, molts sillons y tauletes, cada una d'elles ab son pitger florit, ofereixen gran comoditat y relatiu isolament.

En la sala de música, de gust sever, un magnífich piano alemany, de roure, y els retrats dels grans mestres.

En la secretaria està instalat el telèfon.

Els menjadors donen sobre'ls jardins, y respiren alegria y benestar. Els mobles son arreu de gran senzillesa, clars y confortables.

Altres dependències d'ús domèstich volten els patis centrals.

En mitx dels jardins espaiosos y tot l'any verts y florits, s'alsa un bonich pabelló hont se troben les aules de la Escola-jardí.

En un dels extrems, se veuen dos altres bonichs pabellons, ab uns grans galliners, destinats a tota mena d'aviràm.

En el primer pis se troben l'Oratori, els dormitoris, sales de bany, lavabos, y una magnífica terrassa que guayta al Tibidabo.

Les cambres son clares, grans y assolayades, de sostres elevats; els mobles, llits, tauletes, etc., esmaltats de blanch y de colors clars, rosa, blau, vert els decorats y ropatges. En totes les cambres s'hi veuen flors y llibres.

En el segon pis, además d'altres habitacions pera ús domèstich, hi hà una gran cambra de safretjos, un'altra sala al costat de una espaiosa cuyna, destinades abdues a l'ensenyansa casolana, — planxa, cusir, repàs de roba, etc.

Una sala de conferències, capàs per més de 150 cadires y divisible en tres classes, tot plè de sol, y amplemment il·luminat per la electricitat.

Y en la part superior del edifici un grandió terrat, desde'l que's dominen ciutat y montanyes.

Dona bo veure l'alegre y a la vegada seriós companyerisme que regna entre les residents de *La Llar*, catalanes y extrangeres, professores y estudiantes, unides totes per un mateix ideal de perfeccionament, de treball y d'estudi.

El primer curs de Puericultura donat pel reputat metge d'infants Doctor Pous y Pascual, en *La Llar* cada dijous a la tarde, se veu de més en més concorregut, com si les dònesh anessin de mica en mica comprenent l'utilitat de penetrarse d'aytal ciencia; y el programa — suscint — de les quinze conferències qu'aquí transcrivim n'es mostra ben patent:

I. Bany y llimpiesa dels nens. — II. Vestits y llits. — III, IV, V, VI. Lactancia. — VII. Règimen alimentici. — VIII. Desenrotll corporal, etc. — IX. Desenrotll de la inteligencia y dels sentits. Educació y mètodes. — X, XI y XII. Cuydados generals, — vacunació, etc. — La salut dels infants. Consells a les mares pera prevenir o combatre trastorns y malalties. — XIII. Malalties infantils. — XIV. Nens anormals. Règimen, educació, etc. — XV. Jòchs y educació durant els cinch primers anys. — Epoca escolar.

Qualsevol altre lloch es més a propòsit per ocupar-se de l'obra de *La Llar*, qu'en aquestes planes, en les que hi té cabuda mes que a títol d'informació. Mes *FEMINAL*, seguint la tasca empresa en 1906, no pot dèxar d'esmentar una institució que presta veritable utilitat a la formació de la dòna com a bona mare de família cristiana, com a educadora y com a ciutadana ben penetrada de la seva missió en la família y en la societat.

Un jardi

Sala de lectura

Un dormitori de tres llits

El curs de Puericultura, donat per el Dr. Pons y Pascual

La Secretària

La Llar, com recordaran nostres llegidors, es apadrinada per la nobilíssima y culta Princesa de Baviera, la Infanta Donya Pau, y va obtindre, per esser fundada, a més de la d'altres particulars, l'ajuda del Municipi de Barcelona.

Sí, donchs, permès, aquí, un homenatge de respectuós agrahiment, a la inoblidable memoria del qui fou digne alcalde de Barcelona, don Joaquim Sostres y Rey.

L'ilustre català, qual nom viurà sempre lligat

Sala d'estudi

Una sala de la Escola Casolana

Una sala de Música. — (Antonietti, f.)

a la fundació de la primera Residencia y Ateneu femení d'Espanya, fou al qui, en principi, Barcelona deu la fundació de La Llar, per qual instauració calia més forses que no posseïa qui havia fet son ideal d'aytal obra de Cultura femenina.

Ell fou qui aconsellà la petició a la ciutat d'una subvenció, acordada després de moltes lluytes, en les que tant ajudà a vencer l'obra La Llar, aquell qui sentia per ella sincera simpatia. Si per altres conceptes, no hagués de viure sempre la memoria del ilustre, del digne y bondadós català, en nostra Barcelona, en l'obra de La Llar, seria en tot temps, venerada y estimada. — F.

EL SECRET D'UNA NIT D'ESTIU

PERA J. Z.

AROMOSA y blava, tota palpitant d'irisacions, la Nit, entrant per la finestra entreoberta, axí parlà al Poeta:

«— Vina! Déxa els llibres sobre'ls que ton front s'inclina concirós y atormentat; allúnyat d'aquesta celda trista; a baix, en l'horta, jo besaré ton front a pler, y mon bes esvahirà les boyres que l'entelen. Vina, Poeta; òbre'ls teus ulls a la meua dolsa claror, y perdentse en ella, s'esborrarà de tes nines el recort de les lletgeses de la vida que'l dia't mostra ab tota llur feridora realitat. Vina, entrègat al meu repòs que'l cant dels lliures rossinyols bressa, y en ell oblidaràs les traydories y les febleses d'aquells en qui cregueres. Escólta les meves remors... Cada una d'elles tanca una alenada de perfum, els versos d'un poema may escrit, una benedicció divina. Les remors de la nit reposen del zumzeig y de l'estridencia de les humanes veus.

«Oh Poeta!... Escóltam: jo vull contarte secrets d'aquells que no pesen tant en l'esperit com pesa'l papalló sobre una tija de ridolta... Vina! Tot en l'horta't crida... ¿No sents l'olor dels heliotrops y dels xuclamels?... Vina a somniar, oh Poeta de les sacres llegendes y dels místichs amors!... Vina a escoltar el recital dels poemes nocturns que puntegen els rossinyols y les lluhernetes!»

En l'horta del Monestir, dintre'ls tells en flor, el rossinyol cantava.

Entre la brunor de les eures, la lluherneta encenia son fanalet fosforescent, espurnejant com petita engruna cayguda d'un estel. S'eren closes les campànules blaves y morades tot lo llarch de les tanques, recullintse en capolls rosats, mentres que les belles-de-nit obrien llurs estrelletes jaspades d'or y de carmí, incensers de penetrants aromes.

L'horta embaumada, en la magestat de l'hora, guardava serenitats d'un temple misteriós y recullit.

Y el Poeta, qu'era un vell frare caputxí carregat d'anys y de sabieses, tot caminant entre les mates oloroses, alsava la blanquíssima testa vers la volta constelada, per la que s'extenia — com ampla cinta de glassa pàlida que unís la Terra al Cel — la Via làctea.

Y seduhit, encantat, anava escoltant els secrets que la Nit, a cau d'orella, li contava.

«— Oh, Poeta!... T'atrau aquexa misteriosa palidesa qui com divina Aretusa atravessa la nit sense fondres en ella? ¿Te'n recordes de lo que d'ella't contaren els antichs y els sabis?... ¡Pobra gent! ¡Què saben de les maravelles exides de les mans divines!... Els uns t'asseguraven que nasqué d'unes gotes despreses del sí radiant d'una deesa, al alletar un deu; els altres qu'es formada d'una compacta estelada; y fins algun d'aquests sabis profons, te

degueren parlar dels ben comptats milers d'estrelles qu'en un espay de temps curosament calculat, els havien passat davant dels ulls.

«¡Quí els creu als antichs y als sabis! Si no servexen més que per omplir la memoria dels humans d'errors y d'enganys! Sòrt hi hà de vosaltres, els Poetes, qui sabeu comprendre y dir els secrets del Cel y de la Terra, els de la Vida y del Enllà, per que vostra ciencia us l'ensenya la Nit, a cau d'orella... La Nit que may s'equivoca.

«Jo t'estimo, Poeta, qui sobre la terra hauràs cantat l'Amor Diví ab paraules humanes, com hagueres cantat ab divines paraules l'Amor Humà, si l'haguessis arribat a fruhir.

«Jo t'estimo, y per axò vull contarte lo que a altres no diria; vull revelarte un secret que ningú sab: el de la Via làctea. Escóltal... escóltal en el perfum de les flors, en les trilles del rossinyol, en l'espurnejar dels estels...

«Ells te diràn qu'aquest regueró pàlit no es sinó l'escolar de les fonts paradisiàques, les de pures aygues hont tota culpa es rentada prop del Senyor.»

«En els temps en que'ls humans eren tots ò molt bons ò molt malvats, — un dia, a la porta del Cel, se presentà un'ànima massa poch carregada de culpa per esser precipitada en l'Infern, y a la vegada no prou immaculada per esser admesa a traspasar els dintells del Paradís.

«Calia rentarla de sa petita culpa; y el Senyor manà qu'axò fos fet en la puresa pàlida d'aquell escolament de les fonts celestials.

«Al poch temps, altres ànimes en l'estat de aquella, s'agombolaren en tal nombre a la porta del Cel, que'l Totpoderós disposà que les onze mil Verges fossin afectades a la delicada tasca de rentadores d'ànimes, agenollades a banda y banda del celestial rierol.

«Y desd'aquella hora, en les nits clares, els batedors fan bona y valenta feyna. Mes d'un cop, els esquitxos de l'aygua divina salten per l'espay; es quan assí, en la Terra, ajocats sobre'l sí de llurs mares exclamen embadalits els infants:

— Guàyta, mareta, com plouen estrelles!»

Lentament, dessota la volta dels tells florits, creuats els brassos dintre l'amplor de les mànegues, cot el cap, y la barba d'argent bategantli'l pit, passa'l Poeta com una ombra bruna entre les ombres de la Nit reveladora. Prova de resar y sos llavis tan sols murmuren; a les paraules de consuetut son esperit no pot barrejarshi... L'esperit seu sembla haverse deslligat de la vella còrpora per entregarse al encís de la Nit d'estiu tota perfums y tota armonia.

Al cap d'avall del caminal dels tells, una petita miranda emmarletada, restes del antich castell devingut conventual mansió, domina

la vall que la serra entorna; la vall que la lluna novella, feblement blaveja; la vall hont dormen els conreus y vetlla'l riu, cantador, sota les salzeredes.

Talment sembla qu'aquell religiós admirat de tots per sa virtut y sabiesa, hagi restat a dalt, en el monestir, tancat en la cel·la d'humilitat y d'estudi, y que abaix, en l'horta perfumada, romanguí sol el Poeta encisat, rejoyenit, escoltant la Nit, encara, desgranarli secrets amables.

«Veus, Poeta, allí dalt, en la devallada pàlida, aquella taqueta obscura? Es un'ànima pecadora que s'hi està, fa prop de mitx segle.

»Un'ànima pura qui en la terra donà vida al còs gentil d'una donzella malalta. Era rossa com les espigues madures, com la neu de les congestes blanca, y en les nines dels seus ulls hi florien dues violes boscanes.

»Desde sa naxensa havia viscut axí, paralitzada, sense vida més qu'en el tors y en el cap. Y els anys més gays de la infantesa, y els més bells de sa joventut, vegé la pobreta com s'escolaven sense alegria, sense esperansa, en aquella caseta humil vora d'una serena platja. Desde'l march d'una finestra florida de clavells y campànules blaves, contemplava'l mar y el cel, dalintse pels núvols errants, per les naus que lliscaven misterioses, pels camins desconeguts; ohint el cant dels aucells engaviats y respirant l'aroma de les flors cullides.

»Pobra donzelleta! Tenia per companys una padrina encorvada pels anys y les penes, sempre melangiosa y callada; dues cadeneres en una gavia, y dues amigues pietoses y gentils que venien sovint a ferli companyia, portantli flors y noves del defòra, emperò les que ben tost, l'Amor s'endugué lluny de l'espona de la malalta.

»També un bon frare caputxí, cada diumenge anava a parlarli de Deu y de les delícies d'aquell Cel que l'esperava. Aquell frare caputxí era jove y de mirar dolcíssim. Al exir de sos llavis entre'l borrisol daurat de la barba novella, les paraules devenien com notes d'una música que la malalta may se cansava de sentir, y qual recort bressava, després, els seus somnis.

»Ella sabia prou, la pobreta condemnada a propera mort, que hi havia sobre la terra gent ditxosa, donzelles aymades, y aymadors donzells; que d'activitat, de lluytes, de goigs y de penes era feta la vida, y que rès d'allò que'ls altres gaudien havia estat fet per ella.

»Ab tot, els diumenges, quan el bon frare caputxí arribava, son diurn a la mà, portantli un ramet de flors menudes cullides al etzar d'un camí, ò una poncella de l'horta conventual, un llibre, una medalleta ò una estampa, a la pobra malalta li semblava qu'en el món tot era llum y alegria. Devota y sorpresa, escoltava la dolcíssima veu d'aquell qui tan belles coses sabia, que li recitava oracions y poesies qu'ell feya a la Mare de Deu, a Jesús Infant, a les ones del mar y als aucells qui escol-

taren un temps el seu mestre seràfich en els vinyars de la Umbria... ¡Oh! Aquelles oracions y aquells petits poemes, de quina llum inondaven l'ànima de la pobreta! Y els diumenges febosament esperats, en el cor de la malalta se hi dexondia un goig a cap altre comparable, que li rosava les galtes esblaymades y posava un espurneig de gota de rosada en les violes dels seus ulls.

»Esdevingué qu'una tarde entre setmana, a l'hora en que's ponía'l sol, entrà el caputxí en la cambra de la malalta — més decayguda que may — que somniava un cel d'inassolibles ventures, guaytant els núvols irisats de porpra y d'or córrer pel cel...

»Després de molts circumloquis, feu saber a la pobreta, que partia l'endemà, a punta de dia, a llunyanes terres, en missioner de la divina paraula.

»Un tret al cor no haguera ferit més greuement a la donzella qui, de dia en dia, anava acostantse a la mort.

»Tornada en sí, compregué que la companyia d'aquell bon religiós, tot pietat y tot dolor, li era més necessaria per viure que l'ayre y els aliments.

»Plorà amargament, suplicantli que fes — quan menys, — per esperar qu'ella's morís, car no'n tenia per gayre, y volia que fossin aquelles mans benehides les que li tanquessin els ulls...

»Ell, esforsantse en restar serè, li parlà de obediencia, de renunciaments, d'aquella unió de les ànimes per la que no existexen ausencies ni distancies... Del Senyor qui per donarlos millor gloria, els imposava aquest sacrifici...

»Tot fou en và. Devant d'aquell dolor inconsolable, el religiós se sentia tant més impotent qu'en son cor verge s'era desvetllada una fonda tendresa per aquella donzella qui rès havia d'esperar de les amors terrenes.

»Cercà les paraules més consoladores, y en elles, sa veu devenia més penetrant y més dolça que may, com més era — a pesar seu, — amorosa y adolorida. Y acabà, en un darrer adeu, per pendre entre les seves, brunes y saines, ardentes de sava juvenil, les petites mans d'evori en les que s'amagava tossudament el rostre trasmutat pel dolor, d'aquella moribonda.

»Lo que fou la darrera mirada que cambiaren aquells dos essers condemnats a perpètua virginitat, — lo qu'expressà d'anhels de vida... sols Deu y les campànules blaves qu'emmarcaven la finestreta podrien haverho dit!»

«La malalta morí dos dies après, a la matinada, fets els esguarts en la immensitat del mar, vers quals horitzons misteriosos se'n anava a la conquesta d'ànimes aquell qui dexava la seva en la nadiua platja.»

«Morta que fou la donzella, la seva anima blanca, portada per una bolva d'escardot, arribà al dintell del Paradís. De moment, al

vèurela tan gentil y tan lluminosa ab sa corona de virtuts y sacrificis, Sant Pere l'acullí somrient y anava a franquejarli l'entrada, quan de cop, s'adonà d'una petita taca qu'entelava la puresa d'aquells ulls y d'aquell front. Plè d'escrúpols, resolgué ferla esperar per anar a consultar el cas al Altíssim.

»No tardà'l sant porter en tornar ab aquesta resposta:

— Cal que passis per les rentadores celestials, animeta; en la Via làctia, y en un dir Jesús, quedaràs més blanca que la neu, esborrada del tot la memoria del pecat que no't permet entrar en el Cel.

— De quín pecat, Sant Pere, — demanà tota espantada la pobreta.

— D'aquell desitx que tingueres de viure y de morir entre uns brassos sagrats.

— ¡Ah! — exclamà l'ànima dolorida. —

¿Aquest es el meu pecat? ¿Y a causa d'ell no'm volèu dexar entrar al Cel, gloriós Sant Pere?

— Ho sento molt, però es impossible! A n'el Senyor no pot arribar cap ànima que no estigui ben despresada de tot lo de la terra.

«Be'n feren de feyna les onze mil santes bogaderes, aquell dia, l'endemà y tots els qui els seguiren, per dexar ben blanca l'ànima de la donzella de son recort pecaminós! Y tot en và.

»D'aquelles mans celestials havien exit netes de tota culpa, cortisanes, adúlteres, pecadores de tota lley;

GIRONA. — La Presidencia de les festes d'aviació

mes tan aferrat duya la petita ànima enamorada son ben aymat recort que, per molt que fregaven y refregaven, passàntela de l'una a l'altra, donantli grans cops de batedor, tot resultava inútil: l'ànima semblava disposada a no dexarse pendre la més dolça de ses memories terrenes.

»Els anys han anat passant, Poeta, y l'ànima de la donzella roman allí, en la Via làctia, com una taca obscura.

— Però, escolta, — li diuen de quan en quan les feyneres verges — ¿què't proposes, animeta tossuda, no dexant que t'emblanquim per entrar al Cel?

— Esperar qu'ell hi truqui — respon la enamorada, — car en el Paradís no pot haverhi millor glòria per mi que la seva companyia.»

Callà la Nit.

El vell caputxí, immòvil, semblava escoltarla encara, fets els ulls en el pàl·lid devallar d'argentada polsina, hont la taqueta obscura apareixia tossudament.

Els seus parpres ressechs s'humitejaren. Cayent de genolls en terra, alsà vers ella les tremoloses mans. Y del fons del cor, sense que'ls llavis la concretessin en paraules, exí vers Deu una ardentíssima pregaria de deslliuransa qu'havia de franquejar a àbdues ànimes la patria de les eternes amors.

LES FESTES DE REUS. — Les reynes dels mercats ab llur Cort d'Amor

CARME KARR.

EDICIÓ POPULAR - OBRES COMPLETES DE

MOSSEN JACINTO VERDAGUER

27 volums de 40, 50 y 60 cèntims. — Per subscripció 12 pessetes en tres pagues

PRO OBRERES DE L'AGULLA

A l'hora que'l tot Barcelona pietós desfilava per entre'ls taulells de la Exposició periòdica que'l Patronat d'obreres de l'agulla ha organitzat en les magnífiques sales del Fayans Català; a l'hora en que la il·lustre dama catalana na Dolors Monserdà, un cop més, recullia'l fruyt de la seva nobilíssima obra en be de la dòna qui viu del seu treball, ha arribat a nostres mans un llibre qual lectura, emocionant com poques, ha dexat en nostre esperit imborrables impressions. Es una obreta d'estudi utilíssim que voldriem veure en totes les mans femenines. Porta per títol *Las obreras de la aguja*, y es escrita per don Joan Paulis membre del Institut de Ciències, y es pulcrament editada per la casa «Editorial Ibérica» de Barcelona.

Els gravats qu'acompanyen aquestes ratlles, parlen ab eloqüència de la finalitat del llibre del senyor Paulis, que no es sinó'l recull de tot lo dit per l'erudit sociòlech en interessants Conferències donades en nostre Ateneu barceloní sobre'l treball de la obrera de l'agulla.

Treball a domicili. — Cuarto de cusir en una casa obrera de la Barceloneta

Treball a domicili. — Cuarto de cusir en una barraca del Poble Sec

REBUTXINTSE

dentífrichs inferiors y'ls enganys del que intenti reemplaçar al *Licor del Polo*, dentífrich sense salol, fenol, ni timol.

Ab notable conexement de causa, l'erudit sociòlech tracta dels diversos aspectes de la vida de la obrera, y tota l'obra seva dedicada al seu mestre, l'ilustre Dr. Ramon y Cajal, respira un ardit sentiment de pietat y de justícia — nobilíssim en un home, — qu'atrau y encisa.

En Joan Paulis no es un teòrich, solzament. Es un pràctic.

«Llàgrimes de dòna han regat el meu treball» diu al exposar la finalitat de la seva tasca. Y en Joan Paulis té rahó. Ell les ha viscut d'aprop les miseries del odiós *Sweating-System* que pesa sobre l'obrero; ell ha seguit una a una totes les etapes del calvari de la dòna qui viu del seu treball, desde la que en miserables barraques de nostres suburbis, — caus de miseries físiques y morals, cús agafadors de planxa y coxinets de clavar agulles, que's vénen a 5 cèntims pels carrers y mercats a la cusidora d'aquelles de camises y calsonats a sis rals la dot-

zena; de la senyoreta qui per cobrir sos petits gastos de perfumeria, de guants y adornos, pren el treball a la obrera qui'l necessita per menjar, — fins a la oficiala de nostres grans tallers de modista, qui porta sabatetes de cinch duros, bruses y refajos de seda y *soguilla* d'or.

En el llibre d'en Joan Paulis se segueixen ab singular acert els estudis sobre la psicologia de la obrera de l'agulla y de la seva producció.

El treball en el taller y a domicili hi es curosament analitzat. La duració dels jornals, el descans dominical, els salaris, les condicions en que's treballa, les obres socials per a protecció de la obrera de l'agulla, Patronats, Lligues y Sindicats, els medis d'acció directa, la insalubritat de les cases obreres, les malalties professionals, els accidents del treball, l'eugenesia y Biometria, la obrera delinqüent, el per què s'extravien algunes obreres, la família, l'amor, el matrimoni, hi son estudiats

en forma que corren y admira. En Paulis, ab el seu llibre, fa obra redemptora, donchs no's limita, com molts, a mostrar les llagues de nostra societat, sinó que, además, ell dona el remey moral y material que pot guarirles y salvar axis tot l'organisme.

Y després, noblement, sa veu s'alta al demanar la organització d'un *Sindicat nacional d'obreras de l'agulla*, y la defensa de dos bells projectes de Lley. Y diu axis, adreçantse especialment a les dònas qui, per sort, no han de viure del seu treball:

«Emprenèula aquesta creuada redemptora: ella ha d'esser la vostra obra, obra de moral social y cristiana, obra de deber humà. Emprenèula's qui pogueu, arreu d'Espanya, en grans centres, en viles y poblets. No n'hi hà prou ab l'esfors dels qui apostolem desde la premsa, desde la càtedra, desde'l llibre, nó. No n'hi hà prou ab l'esfors d'una associació, d'un filàntrop, d'una localitat.»

Té rahó en Joan Paulis. Es l'obra de tots, y més encara de totes; son de les que agraden a Deu y ennobleixen els pobles.

Joan Paulis, FEMINAL desitja que les llevors per vos llensades, cayguin en terra fèrtil, y's complau en felicitarvos y en oferir la seva col·laboració al vostre apostolat redemptor.

JOANA ROMEU.

Treball a domicili. — Distribució y entrega en un important taller barceloní del gènere confeccionat per les obreres

Taller d'una acreditada modista barcelonina

ELS QUE GASTEN

L'AYGUA DE COLONIA DE ORIVE després d'haver rebutxat totes les estrangeres, guanyen en higiene, gust, ornat del tocador y en sa butxaca, demostran ser bons patriotes que prefereixen lo espanyol a lo estranger, gastant a més a més menys diner. Per a ensaig 3 rals frasc

MOSAICS · E · F · ESCOFET & C

Paviments
* Unifas *

Barcelona

Ronda Sant
* Pere-8 *

LECTURA POPULAR

BIBLIOTECA D'AUTORS CATALANS ■ CADA DIJOURS - 10 CENTIMS

VOLUM PRIMER

1. Maragall. - *Poesíes*.
2. Guimerà. - *La festa del blat*.
3. Oller. - *La bofetada*.
4. Oliver. - *Poesíes*.
5. Vilanova. - *Colometa la gitana*.
6. Casellas. - *Dels sots feréstechs*.
7. Collell. - *Poesíes*.
8. Balaguer. - *Tragedies*.
9. Roger. - *Viatges d'amor*.

10. Mestres. - *Poesíes*.
11. Aulés. - *Vots son trumfos*.
12. Pons. - *Si son servits...*
13. Llorente. - *Llibret de versos*.
14. Carrión. - *Testa d'or*.
15. Pous. - *La gropada*.
16. Vía. - *Poesíes*.
17. Roure. - *La ocasió fa'l lladre*.
18. Monserdà. - *Del món*.

DE VENDA A TOTS ELS KIOSCOS, LLIBRERIES Y CENTRES DE SUSCRIPCIÓ
Preu del primer volum enquadernat: Pessetes 2'75.

SEGON VOLUM ■ *R. Suriñach Senties* ■ QUADERN N.º 31
CROQUIS CUBANS

Enquadernació completa del primer volum: 95 cèntims. :::: Tapes soles: 65 cèntims.

Llibres propis per OBSEQUI de Nadal y Reys

El País del Pler

DE
JOAQUÍM RUYRA
3 pessetes

Barcelona Vella

5 pessetes

Petites proses

DE
R. SURIÑACH SENTIES
2 pessetes

Roda'l món y torna al Born

15 pessetes

FÒRA PÈL MOXÍ

Polvos cosmètics de FRANCH

DEPILATORI QUE NO IRRITA LA PELL

TREU EL PEL MOXÍ EN DOS MINUTS

MATA L'ARREL

BORRELL: Comte del Assalt, 52 (Carrer Nou). - BARCELONA

S'envia per correu certificat anticipant pessetes 3'80

Barcelona: Diploma d'honor, Creu y Medalla d'Or. Paris: Gran Prix et Medaille d'Or.

BELLESA

No dexarse enganyar y exigixin sempre aquesta marca y nom BELLESA registrats)

DEPILATORIO VICTORIA ^{marca} BELLESA.

Causa admiració pels seus efectes inofensius, segurs y pràctics. Es de fama universal per ser l'únic que treu al acte el borrisol y pèl de la cara, brassos y de qualsevol altra part del cos, matant l'arrel sens produhir coïssor ni cap molestia, per delicat que sia el cutis, dexantlo fi y hermós. A ESPANYA: 4 pessetes.

TINTURA WINTER (INSTANTÀNIA). Es una

veritable novetat científica; obra com per encant. Basta una sola aplicació per que desapareguin los pèls blancs al acte y recobrin el seu color completament natural y hermós, el cabell, barba y bigoti, hagin sigut castanys ó negres. Una aplicació dura molt temps; es inalterable y ningú coneix qu'estigui tenyit; No hi ha necessitat de rentar el cabell. No conté nítrat de plata. No taca ni crema. Es higiènica y la millor de totes les tintures conegudes, per sos sorprenents resultats pràctics y inofensius. A ESPANYA: 5 pessetes.

CREMA ANGELICAL CUTIS ^(LIQUIDA).

Es la única crema del món que sens pintar y sens necessitat d'usar polvos, dona a la cara cós y brassos blancor natural fixa y finor envejable. La única crema sense grassa que dona al cutis frescura primaveral. Desapareixen els defectes del cutis, les cicatrius de la verola y rostres grexosos. Es tan inofensiva y de deliciós perfum que fins les criatures poden usarla. A ESPANYA: 4 pessetes.

LOCIO BELLESA ^(AB DELICIOS PERFUM NATURAL DE FLORS FRESQUES).

La dona y l'home deuen emplearla. Es el secret de les hermoses parisenses per obtenir indefinidament la joventut de la cara, frescura y encants naturals, sens rès artificial. Especialment preparada pels rostres envellits y per treure arrugues, taques, pigues, grans, berrugues, barbs, espinilles, aspreses, etc. Es altament tònica, tant, que la dona que ab la LOCIO BELLESA friciona sos pits, adquireixen aquests aviat desenvollop, duresa y delicats atractius. A ESPANYA: 5 pessetes.

DE VENDA en principals Perfumeries, Drogueries y Farmacies. — DEPOSITS a Espanya y América: Barcelona, drogueries de Vidal y Ribas, Vicens Ferrer, Segalá, Banús, Viladot, Dalmau Oliveras, Monegal y perfumeries de Sarrá, Lafont, Ideal; Madrid, Major, 1. perfumeria y San Bernardo, 15, farmacia; San Sebastián, Plasa de Guipúzkoa, 6, drogueria; Bilbao, drogueries de Barandiarán y C.ª; Valencia, Pintor Sorolla, 2, farmacia; Sevilla, «Bazar de la Campana», Campana, 5; Saragossa, Don Jaime I, 21, drogueria; Santander, Plasa de les Escoles, 1, drogueria; Alacant, Plasa Reyna, Victoria, 1, farmacia; Murcia, Plasa Sant Bartolomé, 1, drogueria; Reus, Monterols, 25, merceria; Vigo, Principe, 48, drogueria; Manresa, Sant Miquel, 38, merceria; Mataró, Amalia, 23; Palma de Mallorca, Perfumeria Inglesa y Carmen, 28, farmacia; Santa Cruz de Tenerife, Plasa Constitució, drogueria; Melilla, Bazar Reyna Victoria; Habana, Teniente Rey, 41, drogueria; Buenos Aires, A. García, carrer de Brasil, 944. — AL PER MAJOR: Argenté, Costa y Companyia, BADALONA (Espanya), qu'envien un frasco estuig per una pesseta més.

TOTES

voleu agafarlo per que
voleu ser blanques,
suaus, fines y
perfumades

Bly

IMPOTENCIA

DE AMBOS SEXES
Radicalment curada a tota edat per les
PILDORAS OURLANIA
Non descubrimet. - Immens exit
Tractament energic y sens perill.
Curació garantida ab un sol frasc.
Envio discret. Preu del frasc 10 francs.
Frasc ab instruccions per correu, ptes. 12
En Barcelona: VIUDA de SALVADOR
ALSINA, - 4, Passatge del Crèdit.
LABORATOIRE NORDERN
— 31, passage du Havre, 31. PARIS.

DOS SECRETS

FORA CABELLS BLANCHS!

TINTURA SENS IGUAL
Reyna de les Tintures
Inmillorable pera
tornar als cabells
blanchs el seu co-
lor primitiu.
Higiénica - Inofensiva
Us molt fácil.
No usar mes que la
"SENS IGUAL" de G. BERNET.
NO MES PELS-FORA PEL MOXI
El "DEPILATORIO EXCEL-
SIO" perfectament eficaç y ab-
solutament inofensiu y instantani,
suprimeix pels y pel moxi y dona
gran suavitat a la pell.
Cuidado ab les falsificacions!
Prepara per G. BERNET, Farmacèutich
14, Plazza Saint-Esprit, Bayona.
Se troba: En les principals
perfumeries y perruqueries.

POESÍES

DE

VICTORIA PENYA

2 pessetes.

POESÍES de DOLORS MONSERDA

Quedan pochs exemplars de la primera edició. — Nos plau recomenar aquest llibre com a propi per regalar per NADAL, CAP D'ANY y REYS. — Preu: Dues pessetes.

Se ven a totes les bones llibreríes.

Emulsión 'KEPLER' Marca de Fábrica

de Aceite
de Hígado de Bacalao
con Extracto de Malta

Tiene un efecto calmante
sobre la inflamación dolorosa
de las membranas de la
garganta y pulmones.

En todas las Farmacias

Barroughs Wellcome y Cia.
Londres

SP.P. 515

AYGUA CIRCASSIENNE FONTAINE

PER A LA BELLESA

JOVENTUT

ETERNA

Sense pintar el cutis s'obté
blancor natural y permanent.
4 pesetes frasc a totes les
bones perfumeries.
Depositari: Eugeni Sarrà,
Ronda S. Pere, 7.

LOCIO A LA QUINA
Circassienne-Fontaine. —

Perfum deliciós :: Tònic in-
superable per el cabell. — Demanis a totes les bones perfumeries.